

SENAT ODGLASOVAL, DA SE OZNAČI STAVKE ZA ZLOČIN

Administrator Ickes pa je odredil zaseg
premoga onih oseb ali tovarn, ki ga
imajo odveč

TA PREMOG NAJ BI DOBILI ONI, KI GA NIMAJO
DOVOLJ

WASHINGTON, 5. maja. — V senatu je bila danes s 63 glasovi proti 16 sprejeta predloga, ki predlaga, da se označi za zločin prodajanje stavke v vojnih tovarnah ali premogovnikih, ki jih je prevzela vlada. Predloga je bila po tridnevni debati poslana sedaj zbornici poslancev.

Polnomoči Vojnemu delavskemu odboru

V predlogi je tudi klavzula, ki daje Vojnemu delavskemu odboru polnomočje vmešanja in poravnave vsakega delavskega spora.

Ta predloga zahteva, da prevzame vlada vsako tovarno, rudnik ali drugo napravo, ki je potrebna za narodno obrambo, v kateri bi nastal štrajk ali delavski izpor in bi predsednik proglasil, da je stavka prekinila ali zavlekla vojno produkcijo.

Mussolini zopet grmi, da bo Italija spet zavojevala svoj izgubljeni imperij

Po dolgem času se je spet pojavil na svojem znanem balkonu, odkoder je frazaril ljudstvu o vzpostavitvi afriškega imperija, ko ni več mogoča niti vzpostavitev same Italije.

LONDON, 5. maja. — Premier Mussolini je po dolgem času spet stopil na svoj znani balkon v palači Venezia, odkoder je včasih dan za dnem rjovel, ter je povedal množici 100.000 fašistov, ki je stala na trgu, "da se Italija hoče in mora vrniti v Afriko," nakar je izjavil, da bo vsak izdajalec, ne glede, kdo je ali kakšen je njegov položaj, brez usmiljenja ustreljen.

Histerično rjovenje

Diktatorjev glas je bil histeričen in piskajoč, ko je obetal, da se bo Italija vrnila v svoj izgubljeni imperij, ni pa povečal, kdaj in kako ga bo dobila zopet nazaj.

"Pred sedmimi leti smo se borili na tem mestu, kjer smo praznovali triumfalni konec etiopejske kampanje, s katero smo kljubovali vsemu svetu ter odlikovali nove poti civilizaciji. To nam je velika podvzpete, še ni končano; sedaj je samo prekinjeno.

"Jaz vem, da milijoni Italijanov trpe na strašnem zlu, ki se imenuje afriško zlo. Za izločitev tega zla je samo eno zdravilo — povratek. In mi se bomo vrnili!"

To je samo "premor v razvoju"

Mussolini je izjavil, da je izkuba afriškega imperija samo "premor" v njegovem razvoju.

Rimski radio pa si prizadeva preobraziti Italijane zaradi njihovih afriških porazov v izjavo, da povzroča Afrika ameriškiemu generalu Eisenhowerju "velike skrbi" in da je osiše doseglo v Afriki prav za prav "popolno in konkretno zmago." Ta zma-

Kazen za prestopke

Ko bi enkrat vlada prevzela napravo, priporoča predloga, da bi bil kaznovan s \$5.000 globe ali z zaporom od enega leta vsak, ki bi nagovarjal, katerokoli tam zaposleno osebo k stavki, delavskemu zastoju in k podobnim dejanjem.

Važne odredbe glede premoga

WASHINGTON, 5. maja. — V prizadevanju, da se prepreči pomanjkanje premoga, je notranji tajnik Ickes podvzel danes potrebne korake, da lahko zaseže premog onih oseb ali tovarn, ki ga imajo dovolj na razpolago, ter da ta premog o-nim, katerim ga primanjkuje.

Tozadevna akcija je bila odločena v času, ko se nahajajo premogarji pod petnajst dni trajajočim premirjem zopet na svojem delu.

Madžarske vojaške sile se umikajo pred Jugoslovani

Jugoslovanski patrioti prisilijo Madžare na umik iz
podonavskega okraja.

New York Times od 3. maja prinaša pod gornjim naslovom naslednjo vest:

Včeraj ponoči je poročala londonska radio postaja, da so jugoslovanski partizani zanesli svojo naraščajočo intenzivno vojaško aktivnost v okraje ob madžarsko - jugoslovanski meji. Londonska postaja je zabeležila to vest iz neke oddaje budimpeštanskega radia.

"Angleški radio je podal na podlagi teh vesti iz Budimpešte, da so postali jugoslovanski boj-javniki za svobodo zdaj že tako močni, da so bile madžarske oblasti prisiljene, da popolnoma izpraznijo Kolovarski okraj ob reki Donavi.

To vest je zabeležil tukaj Columbia Broadcasting System.

FARMAR V "ŠTIRNI"

BELLEVUE, O., 5. maja. — Tukaj se je nahajal neki farmar v neprijetnem položaju v svojem vodnjaku, dokler ni prišla domov njegova žena in ga rešila. — Albert Biebricher je stal na lestvi v vodnjaku, kjer je bil zaposlen z nekimi popravili. Nena doma pa se mu je lestev zlo-mila in farmar je padel na dno, kjer je stal več ur do pasu v vodi, dokler ni prišla domov njegova žena ter ga rešila iz neprijetnega položaja.

Zavezniki ramo ob rami v Severni Afriki

Spredaj na sliki so ameriški vojaki v Afriki pri svojih anti-letalskih topovih, na sredi so Francozi, dalje naprej pa Angleži.

Angleži vrgli 1,500 ton bomb na mesto Dortmund

Za ceno tridesetih bombnikov, ki so bili sestreljeni, so angleški letalci skoraj do tal porušili važno nemško industrijsko mesto

LONDON, 5. maja. — Tarča silnega napada ameriških bombnikov na Antverp, ki je bil izveden včeraj, so bile bivše Fordove in General Motors naprave v tem belgijskem mestu.

Doslej največja koncentracija angleških štirimotornih bombnikov pa je napadla snovi-nemško industrijsko mesto Dortmund, na katerega je bilo vrženih nad 1,500 ton najtežjih bomb, to je ista količina razstreliv, kakor pred letom dni na mesto Cologne, katero je napadlo 1,000 angleških bombnikov.

Sila angleškega napada je razvidna iz poročila angleškega letalskega poveljstva, da je bilo pri bombardiranju Dortmunda sestreljenih 30 angleških bombnikov. Izguba tridesetih bombnikov je bila res težka, toda za ceno teh bombnikov je bilo skoraj dobesedno porušeno veliko nemško industrijsko mesto, ki šteje pol milijona prebivalcev.

STALIN SE ZAHVALJUJE CHURCHILLU

LONDON, 4. maja. — Premier Churchill je prejel od Josipa Stalina pismo, v katerem se mu slednji zahvaljuje za bombardiranje nemških industrijskih centrov Essena, Berlina in drugih mest po angleški zračni sili.

"Vsak udarec, ki ga zada angleška zračna sila vitalnim nacijskim centrom, najde odmev v srcih milijonov ruskega ljudstva," mu je sporočil Stalin.

Kultura

PEVSKI ZBOR "SLOVAN"

Članom pevskega zbora "Slovan" se naznanja, da se bodo pevske vaje vršile v petek večer, ob 7. uri v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Po vajah se bodo pevci skupno podali v železov pogrebni zavod, kjer bodo zapeli žalostinko v zadnji pozdrav svojemu umrlemu članu Johnu Zaicu, ki se je smrtno ponesrečil v vojaški službi v Texasu. Članstvo je prošeno, da se v čim večjem številu udeleži.

OBLJETNICA PADCA CORREGIDORA

Zavezniki glavni stan v Avstraliji, 6. maja. — General MacArthur je izjavil, komentirajoč padec Corregidora, ki so ga zavzeli Japonci na današnji dan pred letom dni, da je ta "otok simbol časti ameriškega naroda." Nato je pripomnil: "Dokler ne dvignemo ameriške zastave iz Corregidorskega prahu, bomo stali pred človeštvom nečiste-ni."

Lawrence Petkovšek umrl

Po kratki in mučni bolezni je preminil v Charity bolnišnici splošno poznani pionir Lawrence Petkovšek, st., ki je dosegel starost 70 let. Družina je živela na 6719 Richmond Rd., So. Euclid, O., kjer je imela svojo farmo zadnjih 29 let. Preje so vodili gostilno na Addison Rd., kamor so se naselili pred 45. leti.

Pokojni zapušča tukaj žaluj-očo soprogo Thereso, rojeno Hlad, doma iz Unca pri Rakeku, in devet otrok: Antona, ki vodi gostilno na Addison Rd., Lawrence ml., Franka, Pfc. Edwardsa, ki se nahaja v Camp Gordon, Ga., Pvt. Stanleya, ki se nahaja v Sheppard Field, Texas, Thereso, poročeno Maglich, Anno, poročeno Glavic, Albino, poročeno Godec, ter redovnico sestro Angustino, 10 vnukov, sestrično Frances Karish, dva bratranca, Antona Gabrenja v Johnstownu in John Gabrenja v Iowi, ter veliko sorodnikov.

Doma je bil od istotam kot soproga, kjer zapušča več sorodnikov. Bil je član društva Jugoslav Camp št. 295 U.O.W. ustanovitelj društva Cleveland-ski delavci št. 9 S. D. Z. ter društva Srca Jezusovega.

Ker se pričakuje, da bosta dospela na pogreb njegova sinova vojaka, bo truplo položeno na mrtvaški oder v petek popoldne. Pogreb se bo vršil v ponedeljek zjutraj ob 8:45 uri iz Jos. Žele in sinovi pogrebnega zavoda, 6502 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

Bodi vrlu in spoštovanemu možu ohranjen blag spomin, preostalim sorodnikom pa izrekamo naše sožalje!

Nov grob

Snoči je preminila v Franklin Blvd. okrajnem zavodu Josephine Lipovz, ki je preje stanovala na 1350 E. 170 St. Pogreb ima v oskrbi August F. Svetek. Podrobnosti pogoba-poročali jutri.

ZGLED DELAVNEGA IN VESTNEGA ČLOVEKA

Mr. John E. Lokar, eksekutivni tajnik župana Hon. Frank J. Lauscheta, je tekom druge kampanje ameriškega vojnega posojila osebno prodal 2,646 bondov v skupni vsoti \$5,394,075.00. To je najogromnejša vsota, ki jo je zbral s prodajo vojnih bondov kak Slovenec v okraju. K temu bodi še pripomnjeno, da je Mr. Lokar prodal v sredo, ko je bil proglašen tako zvana "Bomb Tokio Day," 1,007 bondov v skupni vsoti \$56,800.00.

Pred tem pa je Mr. John "Lindy" Lokar kot kapitan kampanje Rdečega križa nabral in izročil Rdečemu križu \$9,000.00.

Vse to je izvedel ta patriotičen, delaven in svojih dolžnosti se zavedajoč, mož poleg svojega velikega, in odgovornega dela, ki mu jih nalagajo dolžnosti njegovega važnega urada! — Čast mu!

Davis na potu po svoji drugi mi- siji v Moskvo

Davis odpotuje v Moskvo po naročilu predsednika Roosevelta, da povabi Stalina na sestanek

NEW YORK, 4. maja. — List New York Times poroča, da bo Joseph E. Davis odpotoval jutri po svoji "drugi misiji v Moskvo," in sicer kot poseben reprezentant predsednika Roosevelta, ki bo povabil Stalina na osebni sestanek.

Davis, ki je bil svoječasno ameriški poslanik v Moskvi, in Stalin bosta razpravljala o vojnih in povojnih problemih, toda glavni smoter Davisovega obiska bo, da povabi Stalina na sestanek z Rooseveltom.

Kje naj se vrši ta predlagana konferenca, Times ne poroča. Times pravi, da je definitivno ugotovljeno, da bo predlagan sestanek samo teh dveh, toda da je možno, da bi se takega sestanka udeležil tudi Churchill.

NAJDBA TRUPLA UMOR- JENE ŽENE

BORDENTOWN, N. J., 5. maja. — Včeraj so našli v kuhinji njene farmske hiše umorjeno 56 let staro Mrs. Julijo Bozijo Sugar, ki jo j edoslej še neznan zločinec ubil z udarci sekire po glavi. Umorjenko je našel njen 13 let stari sin, ki je pozval policijo.

POVIŠANJE RUSKEGA LETALCA

Londonski radio poroča, da je bil Mihajil Gromov, slavni ruski vojaški letalec, povišan v generala. Gromov je bil glavni pilot in poveljnik ruskega letala, ki je izvedlo leta 1937 nepretrgan polet preko Severnega tečaja iz Moskve v Kalifornijo.

Za Materin dan

V nedeljo, 9. maja bo Materin dan — dan, ko je ni matere, ki ne bi prejela od svojih otrok kako darilo. Lepo darilo je krasen šopek cvetlic, katerih bo imel veliko izbero na razpolago poznani cvetličar Ignac Slapnik, st., na 6102 St. Clair Ave.

SRDITI BOJI V AFRIKI; RUSI POBILI 7,000 NEMCEV

Nemci izgubljajo tla v Severni Afriki in na
Kavkazu. — S Pacifika ni važnih poročil

RUSI SO VEDNO BLIŽE NOVOROSISKA

Ameriške in francoske čete, ki so prodrle do razdalje osmih in desetih milj do Bizerte. Vse kaže, da se bo osiše pri rtu Bon zadnjikrat postavilo v bran.

Proti Bizerti prodirajo sedaj tri kolone, dve izmed teh sta ameriški. Neka francoska kolona je dosegla rt Koran, deset milj zapadno od Bizerte.

Težki zavezniški topovi so zdaj v položaju, da lahko obstreljujejo Bizerto in Ferryville.

Proti angleški prvi armadi so vrgli Nemci vzhodno od Medjez el Baba 40 tankov, od katerih so jih Angleži razstrelili 12, med njimi dva težka 60-tonska orjaka.

Kako dolgo se bo sovražnik mogel še vzdržati v Afriki, je zdaj odvisno od njegovih dobav in ojačenj. Poročila naznanjajo, da so se umaknili Nemci iz Mateurja s takšno naglico, da so pustili za seboj razne zaloge, med njimi 300 zabojev kalifornijskih češpelj.

OBNOVITEV SRDITIH BOJEV NA KAVKAZU

Moskovski komunike nazna-

nja, da so ruske čete, ki so na predovale na Kavkazu osem milj, zavzele Neberdžajevskajo, kateri kraj je oddaljen samo osem milj od Novorosiska, važne nemške baze ob Črnem morju.

Polnočni ruski komunike naznanja, da so sovjetske čete na petnajst milj dolgi fronti, da zlomijo zadnji nemški oprijem na Novorosisk, pobile tekotom noči 7,000 Nemcev.

Berlin priznava izgubo Krimskaja, ki leži 17 milj severovzhodno od Novorosiska.

V oblast ruskih armad je padlo poleg Krimskaje še osem nadaljnih vasi, 80 topov, 220 strojni in drug vojni material.

V torek ponoči so odleteli ruski bombniki preko Črnega morja ter bombardirali rumunsko pristanišče Konstanco.

PACIFIČNO BOJISCE

WASHINGTON, 5. maja. — Podpolkovnik Herbert Morgan poroča, da so izvojevali ameriški letalci v Kitajski proti japonskim letalcem veliko zmago v razmerju 10 japonskih sestreljenih letal za eno ameriško.

V ostalem pa ni s Pacifika nobenih važnejših poročil.

RUSKI KONVOJI PREKO ARKTIČNEGA OCEANA

STOCKHOLM, Švedska, 4. maja. — Berlinski poročevalec stockholmskega lista Tidningen poroča, da bo Rusija poslej prejemala dotok svojih dobav iz Amerike preko Alaske in Arktičnega oceana, ki je prost nemških podmornic.

Iz dejstva, da je cenzor dovolil objavo tega poročila, je razvidno, da nacisti že pripravljajo izgovore za slučaj izjalovitve njihove poletne kampanje v Rusiji.

Zaroka

Pred dvema tednoma sta se zaročila Edith Modic, hčerka obče poznane in spoštovane družine Mr. in Mrs. Joseph Modic, ki vodi grocerijsko trgovino na 315 E. 156 St., in letalski kadet John Kuhar, sin pokojnega George Kuharja, ki je dolgo vrsto let vodil trgovino na E. 40 St. in St. Clair Ave. Kadet Kuhar živi na 18315 Rosecliff Rd., a sedaj se nahaja v vojaški službi v Naval Air Station, Glenview, Ill. — Naše čestitke!

30-letnica poroke

Dne 3. maja je minilo 30 let, odkar sta stopila pred oltar in si obljubila večno zakonsko zvestobo spoštovana in priljubljena John in Jennie Petrovič, stanujoča na 1068 E. 68 St. Ob tej priliki jima prijatelji čestitajo in želi, da bi dočakala zlasti jubilej zakonskega stanu ter da bi ju solnce sreče spremljalo na potu življenja. Še na mnoga leta!

PROG. SLOVENKE

Članice Progresivnih Slovenk krožek št. 1, se opozarja, da se v petek večer ob 9. uri zberejo v železovem pogrebni zavodu, na E. 152 St., da se poslovijo od umrlega sina predsednice krožka, Johna Zaica.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12

Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČENIN)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

SLUČAJ GOSPODA FOTIČA

V izbornu urejevanem in informativnem mesečniku "Yugoslavia," ki izhaja v Ridgefieldu, Conn., je objavljen pod zaglavjem "The Case of Mr. Fotich," sledeči članek:

Eden naših dopisnikov želi izvedeti, zakaj se nismo objavili "resnice o Fotiču."

Mi nismo tega storili zato, ker dokler je bil Fotič samo govornik za kralja Petra v Washingtonu ter duhovni vodja "četnikov Ruth Mitchellove" v tej deželi, je bil relativno nenevaren. Mi smo namreč prepričani, da je sedanja jugoslovanska vlada v Londonu storila že toliko resnih napak, da jo bo jugoslovansko ljudstvo odklonilo v slučaju, če bi se hotela vzdržati na oblasti. Mi smo priporočali tej vladi, naj sprejme konstruktiven program za povojno Jugoslavijo. Argument, da je sedaj še prezgodaj za razvite konkretna načrta za rekonstrukcijo dežele, ne drži. Prav tako ne drži argument, da ni na mestu, da bi vlada že zdaj razodela in pojasnila jugoslovanskemu ljudstvu, kakšne vrste dežela bo Jugoslavija po vojni in da mora to odločiti šele ljudstvo samo.

Stotisočim Amerikancem jugoslovanskega porekla je navzočim "ambasadorja" Fotiča v Washingtonu dokaz, da se je jugoslovanska vlada odločila, ostati še nadalje "v izgnanstvu." To je popolnoma pravilno. Mi se zadovoljujemo s tem, da pustimo stvari, da gredo svojo naravno pot. Toda možnost, da bi se Mr. Fotiča vrnilo k upravi živih zedinjenih narodov, je povzročila, da ponatisnemo del nekega članka, ki je izšel dne 8. oktobra 1942 v "Jugoslovanskem Glasniku."

Jugoslovansko poslanstvo v Washingtonu, lepo, udobno in prostorno poslopje, ni bilo več primerno in dobro za Konstantina in Tatjano Fotič, ko je Fotič postal "ambasador." Njegov novi položaj je zahteval novo, boljše in bolj razkošno poslopje. Seveda, ljudstvo v starem kraju umira in po vojni bo potreben vsak cent, da se restorira njegovo zdravje, ampak siromaki so bili rojeni zato, da tipe, dočim morata Konstantin Fotič in njegova muzikalna žena ohraniti sloves, da sta najboljša gostitelja in "entertainerja" v Washingtonu. Kot takšna sta naredila "party" za Svetovni odbor Muzikalne zbornice v Washingtonu. Tej soareji je prisostvovalo petdeset gostov ter Fotičev psiček-španijel "Mici." Catherine Brooks, poročevalka washingtonskega lista "Evening Star," je poročala, da se je "Mici" prva naveličala in izginila, da je bila gospa Fotičeva okitena z rubini, safirji, demanti ter z dvojno ogrlico biserov, da je bil serviran čaj v dvorani, kjer sta bila dva klavirja, da je gospa Fotičeva zaigrala eno svojih lastnih kompozicij, ter da je bilo zelo vroče tega popoldneva, 10. septembra, leta 1942.

Atmosfera čaja, muzike in demantov, k čemer je pristoječa vročina, ki je vladala tega dne v glavnem mestu Zedinjenih držav, vse to je spravilo poročevalca Jugoslovanskega Glasnika (Yugoslav Herald) v slabo voljo. Spomnil se je namreč Konstantinove in Tatjanine idile. Konstantin je bil rojen v Šabcu, v Srbiji, Tatjana pa je bila rojena von Zurunić na Dunaju. Dočim so Gavril Princip in njegovi tovariši pripravljali in zadali udarec, ki je naredil konec habsburskemu imperiju, je bil Tatjanin oče avstrijski vohun — srbski kvizling. V von Zurunićevi hiši se je govorilo samo nemško, kajti srbsčina je dišala vse preveč po govedu in živini. Poročevalec Jugoslovanskega Glasnika nam dalje pripoveduje, da je bil Konstantin Fotič, tedaj mlad tajnik srbskega poslanstva na Dunaju, fasciniran po Tatjanini vizitki ali posetnici, na kateri je stalo "von Zurunić," Tatjana pa je bila fascinirana po Fotičevem bizantinskem poreklu. Poleg tega pa sta bila povezana še po misterioznih vezeh semitstva in antisemitstva. Fotič-Fota je namreč slavno cincarsko ime. Ta rodbina je igrala namreč vodilno vlogo tekom invazi-

je primitivnega in herojskega srbskega ljudstva po Levantinih.

Nato pa opozarja poročevalec "Jugoslovanskega Glasnika" na neki resnično kuriozen slučaj: voditelji anti-semitskega (antižidovskega), pronacijskega pokreta v Srbiji so, prvič, sami semitskega ali židovskega porekla, in, drugič, vsi skupaj so v sorodu s Konstantinom Fotičem. Glavar srbske pronacijske vlade v Beogradu, Milan Nedić, je Fotičev bratranec v prvem kolenu. Nedićev tajnik, dr. Milan Fotič, je brat "ambasadorja" Konstantina Fotiča. Ampak to še ni vse. Ena sestra gospe Tatjane Fotič von Zurunić je poročena z Adolfom Čuvajem, ki je eden glavnih ekonomskih svetovalcev poglavnika Ante Pavelića, kateri stoji na čelu pronacijske vlade v Hrvatski. Vsi ti ljudje so odločno anti-jugoslovanski in anti-demokracijski, ter sovražijo Ameriko Thomasa Jeffersona, Abrahama Lincolna in Franklina Delano Roosevelta.

Slovensko ljudstvo, ali zdaj razumevaš in zapopaš, kakaj se borijo jugoslovanski partizani proti povratku te kvizlinske zalege krvososov zopet na oblast? Slovensko ljudstvo v Ameriki, ali zdaj razumevaš, zakaj smo mi tako odločni nasprotniki teh parazitov in izkoriščevalcev našega ljudstva, ki ni imelo v mnogih slučajih niti za sol, petrolej in tobak? Slovensko ljudstvo v Ameriki, ali se ti zdaj jasni, zakaj nekateri slovenski uredniki in njihovi listi med nami povzdigujejo do neba te trote v jugoslovanskem ulnjaku? Ljudstvo, premišljaj, pa boš našlo odgovor!

NEWYORSKA PISMA

Piše Frank Kerže

Kam pa zdaj?

Jugoslovanska vlada v Londonu je sestavljena iz tistih ljudi, ki so vladali in tirali svojo domovino v gotovo propast. Koga predstavljajo in zastopajo danes jugoslovanski ministri? Vsak samega sebe in svoje žepce. Vsak bi bil rad minister; večne so borbe, intrige in izpodkopavanja lepo na tihem, da se ne sliši.

Kaj delajo, bi radi vedeli. — Hm, pred vsem vodijo cenzuro, kakor so jo za časa Jugoslavije. Vse, kar dobe iz jugoslovanskega ozemlja, lepo predelajo, večinoma zamolžijo, potem pa govore po radiu, pišejo in polnijo vse tiste liste, ki so pripravljene sprejemati tako gradivo.

Resnično stanje v Jugoslaviji prikrivajo — na vsa vprašanja lepo molče in — čakajo ugodnega vetra, kakor ptice selivke na veji.

Kakor vselej, so tudi danes za ministre sami taki, ki imajo velike molnje in reakcijske duše. So na las podobni vladam Poljakov ali Grkov in so seveda dosti bližje fašizmu in kapitalistični reakciji, kakor demokraciji ali resnični svobodi. Le po vas prosim, kako drugače bi mogel minister jugoslovanske vlade dobiti svojega sina iz italijanskega koncentracijskega taborišča, če bi jih Mussolini ne smatral za sebi enake?

Edino jugoslovanstvo, ki jih veže — je jugoslovanski fond, iz katerega vlečejo plače. Fond, katerega so zbrali Srbi, Hrvati in Slovenci. Danes pa služi reakciji in — velesrbski propagandi. Srečaš tega ali onega izmed ministrov, ki so deloma v pokoju, kako mislijo o Jugoslaviji. In za odgovor dobiš take stavke, ki pomenjajo lahko vse ali nič.

Ampak dejanja sama govore več kot vse fraze na svetu. Kako pojmiš Srbi demokracijo in pravico svojih jugoslovanskih narodov, se najbolj vidi po sestavi ministrstva samega. Srbi so tvorili v Jugoslaviji 35 odstotkov vsega prebivalstva — Hrvati 27 in Slovenci 35. To bi bilo 35 proti 35 — a če vzamemo naše primorske Slovence in Hrvate, bi bilo razmerje okoli 40 odstotkov za Hrvate in Slovence, za Srbe bi ostalo, kakor je bilo: 35 odstotkov. A po ministrih samih je sestava

taka: sedemdeset odstotkov Srbov, dvanajst Hrvatov in deset Slovencev.

Znana stvar je, da ni jugoslovanska vlada storila enega samega koraka, da bi bila ojačala ali osvežila gibanje za skupno Jugoslavijo. Baš nasprotno: iz vseh vladnih zastopstev so pometali Hrvate in Slovence ven in zadnji med njimi je dr. Kuhar, ki je bil načelnik presbiroja.

Od zgoraj in od spodaj, na levo in desno — vse povsod je sam Srb. In vse njihovo delo je za Srbijo, veliko, srednjo ali malo — kakor bo izpadlo. Oni ne marajo s Hrvati nobenega stika več. Jaz jim sicer to ne zamerim, zakaj hrvaška politika ni bila nikdar boljša od srbske in kar so dosegli zadnjih petindvajset let, je to, da Hrvatje sovražijo danes Srbe bolj, kakor so sovražili kdaj Turke.

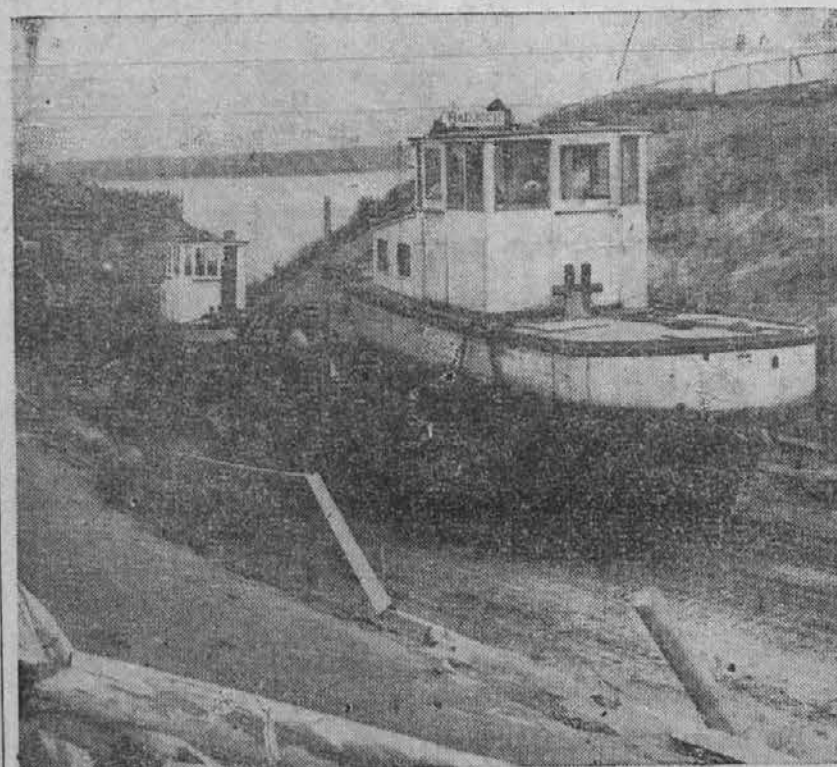
So ljudje, ki mislijo, da se to popravi kar čez noč z paktom ali dogovori, ali kar bi bilo že. Bivši ban hrvaški, Šubašić je izdal neke letake z malo vsebin svojega stališča, ki je primeroma taka: Srbi, Hrvatje in Slovenci, pa tudi Bolgari, morejo imeti svojo bodočnost le v svobodni federativni Jugoslaviji.

Stavek je lep, a ne pomenja nič. Zakaj s kliko, ki vlada v Srbiji, je nemogoča kaka svobodna Jugoslavija. Opazujem vse gibanje dosti od blizu in sem prišel do prepričanja, da je zastoj vsajka flikarja s Srbi, zakaj oni ne poznajo in priznajo nikogar drugega, kakor samega sebe. Cezar je rekel, da je rajši v zadnji vasi prvi, kakor v Rimu drugi. Enako je s Srbi — rajši čisto majhno Srbijo, kakor je bila pred prvo svetovno vojno, kakor skupnost s Hrvati in Slovenci.

Taka je resnica in nič drugačna. Smer te vlade se opaža tudi v naši ameriški javnosti. Ne mislite, da bi Fotič delal, kakor dela, da njima v rokah zaupnih direktiv, kaj in kako se kuje. In ne motite se, da ljudstvo srbsko drugače misli. Baš nasprotno: Srbi so v veliki meri zapustili vse in vsako jugoslovansko delovanje.

V New Yorku smo započeli z jugoslovansko organizacijo, o kateri bom ob priliki še govoril. Za skupno delo smo bili pridobili skoro vsa srbska društva tukaj — danes ni nikogar več blizu. In še tisti, ki pridejo, stanejo to radi pripadnosti k politično drugače orijentiranim grupam, to se pravi, da so ali naravnost člani komunistične stranke ali pa njeni simpatičar-

Ameriškim inženirjem je vse mogoče

Na sliki vidimo veliko barko, ki so jo ameriški saperji prepevali v Kanadi 16 milj daleč do vode.

Ji. Videl sem tudi notico nedavno v clevelandskih listih, da so opustili svoje delovanje pri jugoslovanskem kulturnem vrstu.

Jaz sem jako vztrajen in se ne strašim ovir, še manj nasprotstva. Če bi ne bil tak, bi bil že davno kje v kakem tihem kotu, kakor je na ducate naših zmognih ljudi. Vedno in vedno sem se upiral misli, da bi se Jugoslovanstvo razdrla in poizkušal sem vedno iznova, da bi se nasprotstva ublažila in da bi bilo mogoče zopet skupno delo. A ne gre. Danes sem prepričan, da ne pojde tudi v bodoče, to se pravi: z eno samo izjemo. In ta izjema je, da pride ruski vpliv na Balkan, pospravi staro šaro in pokliče nove sile v življenje.

Kaj naj rečem o Hrvatih? Kar imajo jugoslovanstva, ni odkrito in besede o svobodni federativni Jugoslaviji so same prazne fraze.

Pri Hrvatih ni nobenega navdušenja za kako skupnost. Dosti jih je, ki bi bili zadovoljni kar s Pavelićem, katerega podpira pred vsem hrvaška duhovščina in njeni pristaši. In verjamite mi, da teh ni malo. Če v New Yorku priredi napredni element kako zabavo ali koncert, računamo okroglo na tisoč ljudi. Če newyorški hrvaški župnik priredi kaj podobnega, jih pride od tri do štiri tisoč. Taka so fakta.

Hrvatje so pred vsem tisti, ki se radi skrivajo za frazo; naj ljudstvo odloči. Tisto gibanje v Bihaću je poprijel napredni element in takoj smo imeli kopo resolucij. Če jim pa prideš naproti z direktnim predlogom, da mi tukaj proklamiramo federativno republiko, da tako ustvarimo konkretno bazo — so takoj proti.

Iz vsega do danes ne vem, kaj hočejo in kako hočejo. Vem pa eno: da je jugoslovanstvo kaj mrzlo pri njih.

No in tako pridemo na vrsto še mi Slovenci, ki smo imeli izmed vseh največ pojmovanja o Jugoslovanstvu. Nas postaja nekako strah, kako bo z nami oziroma našim narodom, če se razbije jugoslovanstvo in Jugoslavija sploh. V tem svojem strahu smo pozabili na vse, kar smo imeli nekaj. Jugoslovanska federativna republika iz prve svetovne vojne je bila kar pokopana največ od tistih ljudi, ki so jo budili, zastopali, se borili in — žrtvovali.

In ne samo to. V strahu, da vstrežemo na vse strani, predvsem na "zgoraj", to se pravi: jugoslavenski vlad v Londonu, smo pozabili celo na — Rusijo.

Ej, bratje, bili smo junaki, ki smo imeli prepričanja in odločnost. Danes pa nam je ostala samo še čast Cankarjevih hlapcev.

Da povem še bolj jasno: kar smo imeli tukaj, smo izgubili — toda izgubljeno ni. Zakaj na drugi strani oceana, v okviru stare domovine, se bijejo boji, ki nam dajejo nova upanja. Ne mi, ki živimo v svobodni republiki, ampak oni tam, dvigajo zastavo in se bore za principe, katere je postavilo med prvo svetovno vojno republičansko združenje.

Tako gore večno plameni idej, enkrat tukaj, enkrat tam. In dokler bodo take zarje po nebu, ima človek še vedno upanje — upanje v tiste, ki gredo naprej!

Urednikova pošta

Krožek št. 2 SNPJ vabi k slikam

Cleveland, Ohio. — Krožek št. 2 S. N. P. J. sestoji iz mladine "drustev "Naprej" št. 5, "Cleveland" št. 126, "Napredne Slovence" št. 137 in "Vodnikov venec" št. 147, vabi vse člane in članice, kakor tudi druge, k predvajanju slik, katero se vrši v petek, 7. maja, v spodnji dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

Videli boste:

1. Aktivnosti SNPJ v letu 1942, Narodni dan SNPJ, Pennsylvanija SNPJ dan in druge manjše prireditve.
2. Dvanajsto redno konvencijo v Pittsburghu, delegate, prizore z banketa.
3. Slovenijo, kakršna je bila v letih 1930—40, katere je posnel znani slikar Božidar Jakac, za prejšnjo S. S. P. Z.
4. Našo novo domovino, Yellowstone Park, Black Hills, Wisconsin Dells in drugo.
5. Komičen film "Popeye The Sailor".

Program bo trajal nekako uro in pol. Prične se točno ob 8. uri zvečer in se bo računalo malenkostno vsoto 25 centov za odrasle in 10c za otroke.

Želimo se obenem prav lepo zahvaliti domači organizaciji S. D. Z. za njih velikodušnost, da lahko rabimo njih "projektor" za kazanje slik.

Torej, vabimo vas, da pridete v petek, 7. maja, ob 8. uri zvečer v Slovenski narodni dom, na St. Clair Ave.

M. T. A.

Z zapadne strani

Cleveland, Ohio. — Ženski odtsek kluba zapadnih Slovencev priredi veselico na Maternski dan, dne 9. maja, na 6818 Denison Ave.

Vljudno so vabljeni vsa društva od blizu in daleč. Igrala bo izvrstna godba.

Vi vsi, ki imate matere v svo-

ji bližini, pripeljite jih na ta dan na našo veselico, da se bo na Maternski dan z nami veselila v naši družbi.

Torej, na svidenje v nedeljo, 9. maja ob 4. uri popoldne.

Odbor.

Kako Nemci financirajo svojo vojno

Razodetja angleškega časopisa. Angleški list Sunday Times, prinaša v svoji številki od 7. marca članek z naslovom "Nacistični dolgovi v Evropi", v katerem je objavljen od Nemcev nasilno uvedeni enostranski gospodarski dotok iz Evrope v Rajh.

Izmena dobrin med Rajhom in evropskimi državami, ki se nahajajo, ali pod nemškimi vplivom, ali pa so zasedene od nemških vojaških sil, je čisto enostranska — v tem pogledu položaj Hitlerjevih zaveznikov ni mnogo boljši od razmer ki vladajo v zasedenih deželah. Imetelji in delavske moči vse Evrope so v zasedenih deželah kar na kratko konfiscirane, dočim Rumunija, Bolgarska, Hrvaška in celo tudi Italija, brezplodno gradijo na berlinski mednarodni borzi kliringa ogromne kredite, za katere ne morejo dobiti iz Nemčije v zameno nobenih dobrin, niti v blagu, niti v vrednosti.

Njihov položaj je torej v bistvu isti. Na osnovi podatkov iz švicarskih virov znašajo zdaj nemški dolgovi, nakopičeni na ta "enostranski" način trgovskih odnošajev, nič manj nego 750 milijonov funtov šterlingov. Ta številka velja za mesec julij 1942. Ako pomislimo, da je znašal lani ob istem času le 415 milijonov funtov šterlingov, moramo zaključiti, da je narastel sedanji nemški trgovski dolg napram podjarmljenim in zaveznim evropskim narodom zdel na preko milijarde funtov.

SMRT DR. MILIVOJA POPOVIČA

Iz Londona smo prejeli vest, da so Nemci ob priliki svojega krutega zatiranja beogradskega prebivalstva dne 20. januarja 1943 ustrelili tudi novinarja dr. Milivoja Popovića.

Pokojni dr. Popović je bil rojen v Užicki Požegi in je dosegel svoje pravne studije na beograjski univerzi. Zet kot diplomat se je posvetil častniškarskim poslom in je bil od leta 1925 naprej stalni sodnik "Politike", dokler ni sovražni okupator zavrnil tega lista.

V tem časopisu je urejeval dr. Popović rubriko "notranje politike". Kot pravi častnikar, le kakor kroničar zabeleževal dogodkov, temveč je ocenjeval tudi značaj in posledice teh dogodkov.

Vsporedno s svojim poslom častnikarja, je proučeval tudi politično preteklost naše države. Objavljal je v "Politiki" kratkih zgodovinskih študij naše zgodovine; pred nekaj leti je napravil doktorat prava na beograjski univerzi, kjer je položil izpit pred komisijo, katere načelnik je bil sedanji ministrski predsednik dr. Slobodan Jovanović. Doktorska tema pokojnega dr. Popovića je trajala ne znanstvene vrednosti: "Zvečer in razvoj ustav od leta 1888 naprej".

Smrt dr. M. Popovića je poročala številni dragoceni žrtve, katere so naši novinarji v teku te vojske doprinesli za svobodo svojega naroda. To je četrti vojni žrtve v redakciji "Politike", ki z njim izgubi enega svojih najboljših in najposlednejših sodrnikov.

Občinsko dete

ROMAN DOJENČKA

spisal

Branislav Nušić

"In zato, draga moja gospa, puščaj vse drugo na stran in vas samo prosim, da mi daste sto ducatov. Boga mi, potrebujem jih; mogoče ne verujete, da jih potrebujem, ali jaz se vam zaklinjam pri vsem na svetu, da jih potrebujem."

"Ju!" — vzdihne gospa Mileva in to s takšnim naglasom, kot da je vzkliknila "ajoj!"

Gospod Fiča se še enkrat zalotne, da mu je ta denar potreben, in začne zopet naštevati paragrafe, ki bi mogli biti zelo nerazpoloženi napram njej, ko bi on samo hotel. Na ta način prepriča gospo Milevo, da ne more drugače, in ona mu da sto ducatov, vzdihnivši težje, kakor za svojim pokojnim možem. Fiča se vzdigne zadovoljen in ji obljubi, da jo bo še posetil in da ne bo pozabil nanjo.

To je bilo kakor danes, a drugi dan — evo ti Fičeve žene, gospe Cajke, ki pravi, da je že od poroda ni bilo, pa se je zato malo oglasila pri njej. Najprej pogleda, kako napreduje Nedeljko in najde, da ni uročen, da se otrok lepo razvija in zato ga opljuje dva ali trikrat. Nato se v začne govoriti o novih zobeh, ki si jih je te dni dala narediti apotekarica, o cepiču dvojne klinčke, ki se ni prejel gospej Savi, protovi ženi, in o tem, kako si je gospa Arsinica dala obrniti svoj plašč, pa se pozna, da je obrnjen.

"In prosim vas, recite mi vi sami odkritosrčno in sestrinski, ali ji pristojno obrnjen plašč, a na glavi — tepelu."

Na ta način pride gospa Cajka v pogovor na tepel in takoj pove, da je njena edina želja v življenju, da ima tepel.

"Ali mi ne bi bilo pristojal?"

Zelo lepo bi vam pristojal," odgovori gospa Mileva čisto nedolžno.

"E, pa vidite, sladka moja," nadaljuje gospa Cajka brzo, — "jaz mislim, da mi za tako veliko uslugo, ki sem vam jo skazala, in za tako veliko skrivnost, ki jo zaradi vas varujem, lahko in po vsej pravici kupite — tepeluk."

Gospo Mileva prebledi tudi pred Fičovo ženo ravna tako, kakor je pred Fičo, ali Fičeva žena vzprejme to čisto ravnodušno.

"Pa zaboga," vzklikne slednji gospa Mileva, "ali vam nisem zato že dala in še koliko!"

"Moj Bog, gospa Mileva," odgovori gospa Cajka čisto mirno — "pa ono je bilo samo tako, v prvem veselju! Zato ne mislite, da samo pri tem ostane! Sladka moja, jaz bom vse življenje nosila s seboj to skrivnost in ž njo bom legla v grob, pa vse to za onih deset duka, to, ki ste mi jih dali takrat! To naj bode vse?"

"Pa tudi gazdi Fiči sem dala petdeset," pravi obupno gospa Mileva.

"Saj jih je tudi zaslužil."

"In včera sem mu jih zopet dala sto."

"Ker jih je potreboval."

"Ali mislite, da bom vama dajala vse življenje, kadarkoli vama bo kaj treba?"

"Pa mogoče ne bo nima potreba vse življenje. Morda pride čas, ko ne bova več potrebovala."

Po tako tolažiljivih besedah gospa Mileva zopet prebledi, ker je zdaj šele videla, v kakšne kremplje je padla; ali nazaj ni mogla, zato vzame petin-trideset ducatov in jih da gospej Cajki, da kupi tepeluk.

Gospa Cajka se sladko zahvali in obljubi, da se bo, noseč tepeluk, vedno spominjala dobre gospe Mileve.

Ali — ostalo ni samo pri tem. Čez dva dni se pojavi še druga oseba, ki se dozda še ni pokazala pred gospo Milevo. To je bila stara udovica Maca, pri kateri je pustil Fiča v oskrbovanje devotčico, ki jo je rodila gospa Mileva.

Ko bi bil ta roman pisan po pravilih, ki se po njih pišejo romani, katerim je glavna vsebi-

na tajno rojstvo tajnega deteta, potem bi morala ta Maca čisto drugače vstopiti v hišo gospe Mileve, ker je Maca zaupna oseba, pokroviteljica skrivnosti. Maca bi morala, ogrnjena z dominom, priti okoli polnoči pred hišo gospe Mileve, tam bi morala obstati pred vrati, dva ali trikrat se obrniti na levo in desno, pa ker je nihče ne opazi, trikrat potrkati na vrata. Malo kasneje bi se morala vrata odpreti in stari sluga ji migniti z glavo, in nič govoreč medpotoma, bi morala iti naprej po skrivnih stopnicah, ki vodijo skozi skrivna vrata v sobo gospe Mileve.

Ali ker Maca ne ve nič o teh pravilih iz pravih romanov in ker sploh ni imela nikakšne literarne izobrazbe, zato je, kakor bi storila vsaka druga Maca, prišla ravno opoldne in šla naravnost h gospej Milevi.

Gospo Mileve ni malo osupnil njen prihod, ker po dogovoru, ki ga je imela s Fičo, Maca ni smela vedeti čigav je otrok, ki ga neguje, temveč je imela samo dobivati od Fiče po trideset dinarjev na mesec. Medtem se je stvar takoj pojasnila, ko je Maca povedala Milevi, da že tri mesece ni prejela niti vinarja od Fiče, a ko se je nazadnje naveličal njenega nadlegovanja, jo je napotil h gospej Milevi.

Grešna udovica ni vprašala nič več in je plačala Maci za vse tri mesece nazaj in dva naprej in povrh ji je morala dati za krilo in ji pomagati, da je plačala dolžno stanarino.

In zdaj, ko se je začel klobič razmotavati, se je motal in zapletal naprej. Ne mine mnogo časa, pa je Fiča zopet potreboval trideset ducatov, gospa Cajka pa je zaželela poleg tepeluka imeti še plašč, a Maca je bila vsak čas nad njo, zdaj za drva, zdaj za stanarino, pa za to, pa za ono. In tako je šlo neprenehoma.

A grešna udovica je dajala, dokler je mogla, ali ko je nekego dne poskusila odreči, je šla skrivnost naprej; šepetali so jo od ust do ust, in slednjič pride na trg, a s trga do ušes pokojnikovih bratov, ki so bili izključeni od dedščine.

(Dalej prihodnjic)

Help Sponsor a Fighting MOTOR TORPEDO BOAT!

Cirkuška umetnica

Na sliki vidimo troje cirkuških umetnikov, ki izvajajo svoje vrstolomnosti na svojih vozilih, ki imajo samo po eno kolo.

GOSPODARSKE VESTI IZ HRVAŠKE

Deutsche Zeitung in Kroatien prinaša dne 21. marca dopis, v katerem poročevalec tega nemškega lista priobčuje podrobno sliko živilskega trga v Zagrebu.

V preteklem tednu, pravi dopis, je bila ponudba mleka izredno slaba in tudi meso, klobase in slično je primanjkovalo.

Nedavna uvedba novih maksimalnih cen za jajca, je ostala popolnoma brezuspešna — še manj jih je prišlo na trg kakor prej.

Svežega mesa sploh ni bilo videti. V jako malem obsegu so trgovci prinesli na trg konjsko meso, toda kupcev je bilo pre-

več in silno omejena ponudba je bila nezadostna.

Maloprodajno je bilo tudi perutnine, bodisi žive, bodisi zaklane.

Prodalo se je nekaj krompirja, toda tudi tu je bila zahteva tako velika, da ponudba niti oddaleč ni zadostovala povpraševanju.

Ponudba vseh vrst sadja se je občutno zmanjšala.

Wiener Tagblatt prinaša v svoji številki od 23. marca naslednji dopis:

"Hrvaški minister za narodno gospodarstvo je izdal naredbu, da bo počevši s 1. aprilom prodajanje tekstilnih izdelkov zopet dovoljeno. Kmetje bodo mogli kupovati blago in druge tekstilne izdelke na 'karto' (ration book), toda le kadar bodo popolnoma gotovi z oddajo odrejene količine svojih poljedelskih pridelkov in živine (!)."

Iz privatnih virov smo prejeli naslednje cene zagrebške črne borze: kg. sladkorja 800 kun, kg. masti 800 kun, kg. kave 5.000 kun, par čevljev 4.000.

JUGOSLOVANSKI PARTIZANI OJAČUJEJO SVOJ ODPOR PROTI OSIŠČU

WASHINGTON. — Glasom brzojav, ki jih je prejel Office of War Information preko Švice, vodijo nepremanjani jugoslovanski patrioti, ki so pred kratkim dobili ojačenja letal, tankov in oklopnih vlakov, pravo pravcato vojno proti četam osišča v divjem goratem ozemlju Bosne in vzdolž Jadrana. Madžarski list 'Magyar Nemzet' zatrjuje v poročilu, ki izvira iz Zagreba, da se je razvila 'proti silam jugoslovanskih patriotov "resnična vojna", in to je tudi potrebno, pravi mad-

Radost in žalost

Na sliki zgoraj vidimo, kako neka francoska žena z radostjo objema svojega moža, ki se je vrnil iz nemškega ujetništva. Na spodnji sliki pa vidimo dvoje jokajočih otrok, ki sta tudi pričakovala svojega očka, katerega pa ni bilo.

žarski list, "za zaščito evropske celine proti zavezniški invaziji."

Obseg operacij na Balkanu razodeva italijansko priznanje, da je bilo na tem ozemlju v teku zadnjega meseca mrtvih ali ranjenih 1.659 italijanskih vojakov, dočim jih je bilo 1.862 izgubljenih. Tudi nemške vojaške sile, ki se udeležujejo vojne proti patriotskim Jugoslovancem, so imele sorazmerno enake izgube, a jih nočejo priznati, ker so bili nacisti že davno prej bahavo izjavili, da je ves odpor v Jugoslaviji popolnoma zatrt, nakar so jih zopet nove sabotaže in partizanska podjetja, ki so se spontano pojavila

v najrazličnejših krajih, postavila na laž. Budimpeštanski časopis poroča, da v teku teh bojev "hostariji" niso kazali nobenega usmiljenja napram "ustasem", napadalnim četam dr. Pavelića, a priznava, da hrvaškim vojakom, borečim se v oddelkih osišča, od katerih se mnogi pridružijo partizanom ob prvi ugodni priliki. To poročilo iz Švice je prva vest, da so sile partizanov dobile moderno vojno opremo v gotovih količinah.

Nacistični visoki komisar za Jugoslavijo je v svojem brezplodnem prizadevanju, da ukroti naraščajoči odpor Jugoslovancov proti zavojevalcem, močno povišal nagrade, razpisane v Jugoslaviji za predajo orožja, ter je dal zagotovilo, da onih, ki bodo ubogali, ne bo zadela nobena kazen. Pod grožnjo najhujših kazni je bil določen 5. maj kot nepreklicno zadnji rok predaje.

For a Better Day
U.S. WAR BONDS

Every morning in occupied Europe Nazi guardsmen inspect the canals, the rivers, looking for floating bodies of waylaid soldiers. Every morning they find them. Hostages are shot, more men are sent to the slave camps of Germany.

many, but the battle continues, for every German soldier killed means a gun and ammunition for further fight. The war is still far from our shores and we may use "nicer" methods to rid the world of Hitler and his cutthroats. We must work for Victory; buy War Bonds every pay day. WSS 741L U. S. Treasury Dept.

NOVI SVET PONUJA SVOJO KRI LJUDSTVOM STAREGA SVETA

● Ali naj manj storimo za ljudstvo Evrope kot pa smo storili za njih vinograde? Pred več leti, ko je kuga uničila njih vinograde, se je tja poslalo ameriške cepitve, da bi se oži-

velo trtno industrijo v stari domovini. Evropske trte so bile oživljene in zboljšane, ker je bila ameriška trta, ki je bila prvotno od tam, ojačena tukaj.

nemu ljudstvu osišča voljo do nadaljnjega bojevanja.

Te ideje so postale zaželjive in praktične; tako ameriške v uvajanju in tako univerzalne v sprejetju.

Mi želimo, da bi se vi — sleherni — seznanili s to idejo. Eno leto po predlaganju te ideje, je Louis Adamič izdal v brošuri "This Week," članek "After Victory—What?" (Po zmagi—Kaj?), ki je kratko in jedrnat poročilo o tej predlogi, ki je bila ojačena z obširno diskuzijo. Z zanimanjem boste čitali ta članek. Vi bi se morali takoj seznaniti s tem načrtom za zmago in mir. Pošljite 10c za pokritje stroškov tiskovine in poštne in pošljite na:

Danes, ko še večja kuga uničuje ljudstva širom vsega sveta, prostovoljno nudijo Amerikanci, domačini in potomci vseh prepričanj, pot do povratka življenja kot del Ameriške rekonstrukcijske misije; ne samo v Evropi, pač pa po vsakem delu sveta, kjer so potrebne naše zaloge in naše ideje.

Amerikanci prihajajo — z zdravniškimi zalogami in jedili, z semenom in gnojilom, z kmetijsko živino in orodjem. Še bolj važno pa je to, da mi prinašamo zalogo demokratičnih idej za ves novi svet!

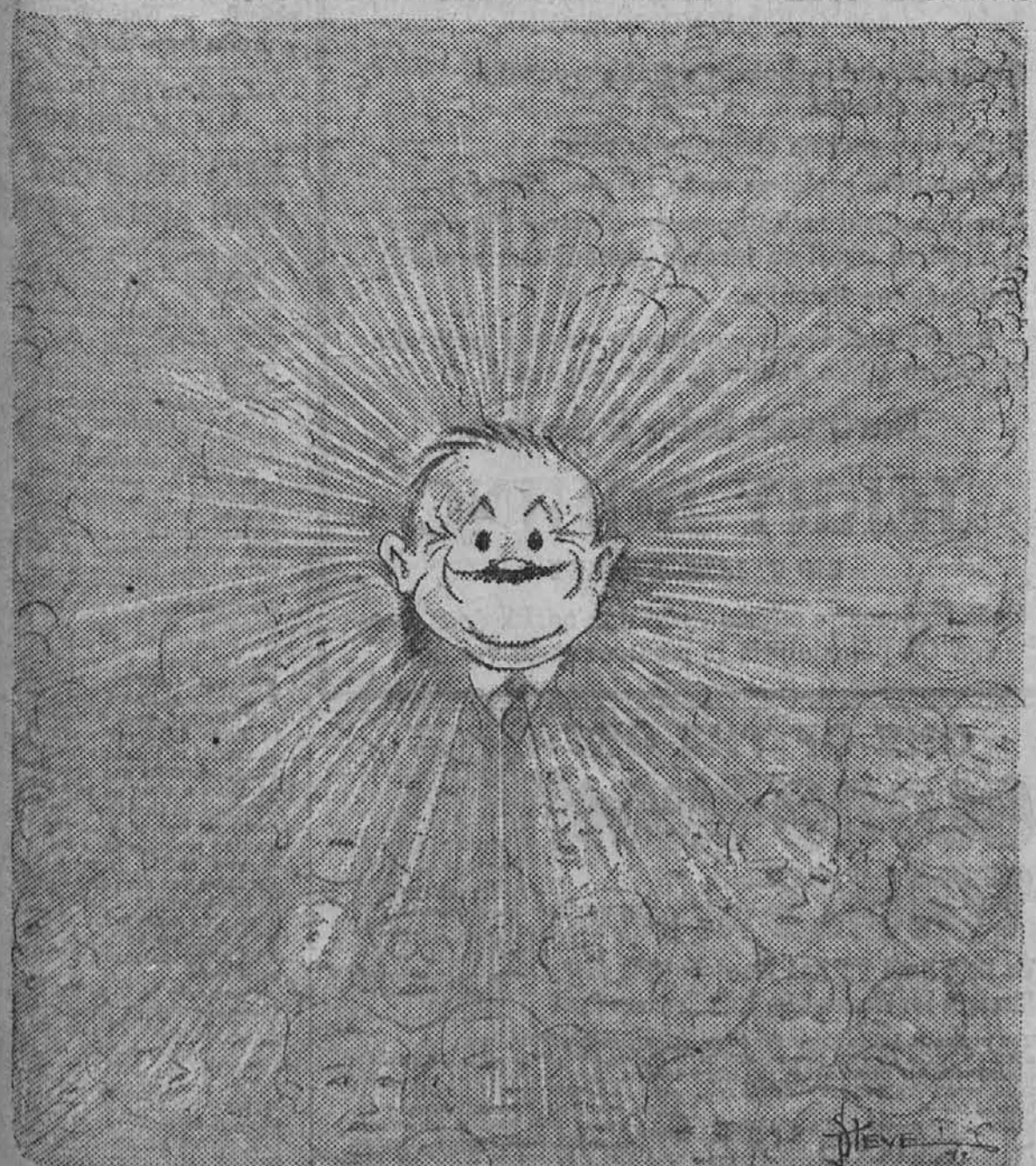
Ali je vam to znano?

Ali ste vi čitali knjigo Two-Way Passage, izpod peresa Louis Adamiča, ki predlaga, da bi mi osebno prenesli ameriško izkušnjo v Evropo?

Kolegiji sedaj nudijo posebne tečaje, da pripravijo ljudi za to vitalno delo.

Washington se živahno pripravlja, da nudi to priliko v pomoč našim dobrim sosedom onstran morja. Javnost se zanima za to priliko, da bi napravila načrt za mir in zmago vojne s tem, da bi se odvzelo navad-

FIND THE MAN WITH THE MOST WAR BONDS

U. S. Treasury Dept. WSS 722A

Courtesy Syracuse Post-Standard

New World Committee of **World Peaceways, Inc.** 103 Park Ave., New York, N. Y.

P. DECOURCELLE:

MOČ LJUBEZNI

ROMAN — I. DEL

— Tako života renje pa res ni vredno piškavca oreha, — je godrnjal Panoufle, — otroka smo izgubili, dohodki se krčijo...

— Ah, — ga je prekinila Zefyrina, — za teden dni smo z denarjem še preskrbljeni.

— A Claudinet ne bo več dolgo živel, — je pripomnil Slimak, — po njegovi smrti bomo pa itak podedovali.

— Že mogoče, toda to so samo domneve. Treba je misliti na vse. Jaz se dolgočasim, če ni nobenega dela, — je ugovarjal Panoufle. — V naših časih trgovina ne gre... Omejil sem se na trganje gumbov električnih zvoncev po kmetih... A ti lopovi na borzi so potisnili cene medij tako navzdol, da tudi pri tem človek nič ne zasluži.

— Poleg tega je pa že pomlad na pragu, — je pripomnil Slimak. — Gospoda se vrača v svoje hotele.

— In konec bo moje obrti.

— To je res. Ah, bogme, zdaj pa vidim, da se bom res moral oženiti, je pripomnil Panoufle smeje. — Ne da bi mi manjkalo žensk, toda izbral sem si... no, oziram se po eni. Ne sreča je le v tem, da me ona noče.

— Kaj, tako lepega fanta noče! — je vzkljnil Slimak ironično. — To ni mogoče.

— Tudi jaz sem miren, — se je zarežal cinično Panoufle.

— Prepričan sem, da se bo dala pogovoriti. Treba samo počakati, da napoči ugoden trenutek.

— Ta čas pa...

— Ta čas bi se pa rad lotil česa resnega. Recimo tisti d'Alboizov hotel, saj veš, ki si o njem oni dan govoril... Kaj ne misliš več na to?

— To, dragi moj, bo približno tako, kakor s tvojo staro, ki mežikala za njo... Treba je počakati priložnosti... Za enkrat se sampa pripravljam... — Vse to še daleč ni vredno toliko, kakor izgubljeni pisma! — je menil Slimak.

Pri teh besedah je zaničljivo in srdito pogledal svojega pajdaša.

Tisti hip je tudi Panoufle ošinil, njega s pogledom, polnim jeze in ogorčenja.

Oba sta se obrnila in se delala, kakor da pijeta vsak iz svojega kozarca.

— Lopov nesramni, — je pomislil Slimak; — o, če bi se te mogel odkrižati!

— Le ročaj se mi, capin, — je pomislil Panoufle. — Motiš se, če misliš, da me boš pretenjal. Še danes se moram lotiti tega posla, da me ne prehitijo.

Na glas in na svoj način vselega fanta je pa pripomnil: — Če se bomo tudi več teden pripravljali in zbadali, nam ne bo prav nič pomagano, ukradenih pisem ne dobimo nazaj... Ne mislimo več na to. Slimak, glej,

Ameriško vojaštvo v Tunisiji

Na sliki v gornjem levem kotu vidimo ameriške saperje, ki iščejo nemške mine; eden izmed njih drži v roki mino, ki jo je pravkar izbrskal. Na sliki na desni, zgoraj, vidimo ameriške rojake pod zidovjem stare trdnjave v Gafsi. Na sliki spodaj na levi so podrtine v Gafsi, na desni pa je ameriško letalo, čigar prednji del je poslikan tako, da je podoben glavi morskoga soma.

Metodistovske cerkvene pevke

Na sliki vidimo skupino mladenk, pevk metodistovske cerkve v New Yorku, ki so peče velikonočne pesmi, katere so bile oddajane po radiu.

Gluhonema se bosta poročila

Na sliki sta Helen Maczys, stara 19 let, in Sigmund Rosinski, star 23 let, ki sta gluhonema, toda kljub temu zaposlena v vojni industriji. Omenjena se bosta dne 31. julija poročila.

da mi preskrbiš kakršnokoli delo. Saj veš, da lenobe ne pasem rad.

— Praviš, naj ti kaj preskrbim? — je dejal Slimak smeje. — Bogme, bodi prepričan, da mislim na to.

Brusač je izpraznil kozarec, vstal in krenil z brusom svojo običajno pot.

Komaj je odšel, je Panoufle

vstal. Sklenil je bil opraviti svoj posel kratko. Priložnost je bila tu.

— Čuj, Zefyrina, — je dejal in sedel tesno k debeli baburi, — govoriva malo, toda tako, kakor se spodobi. Sedi. Nalij in poslušaj me...

— Kaj mi pa hočeš povedati? — je vprašala vedeževalka malo zbegana; takoj je ubogala Panouflea in znova napolnila oba kozarca.

— Ti še vprašuješ? — se je začudil Panoufle in ošinil nestor s tistim zapeljivim pogledom, ki mu ni mogla kljubovati nobena lepota.

— Zopet komedija, a?

— Ne reci komedija. Če pa pravim, da te imam rad!

— To praviš vsem ženskam.

— Če bi hotela, bi zatrijeval to samo še eni; kateri, pa itak sama dobro veš.

— Saj sem ti že dejala, da nočem varati Slimaka.

— Torej ga imaš rada?

— Seveda, rada ga imam. Ti si fant od fare, to je res! Tudi mnogo lepši si od njega, kar je res, je res. Toda to ne zadostuje.

— Saj si mi vendar rekla...

... da če bi me varal, če bi imela v rokah dokaze, bi morda izpremenila svoje nazore...

Tega nočem preklicati. No, fant ali imaš dokaze, da mi je Slimak nezvest?

— Kdo ve? — je dejal Panoufle hladno.

Zefyrina je strašno prebledela.

la. In naglo je zvrnila vase kozarec žganja. Potem si je obrišala z rokavom usta in vprašala z osornim glasom:

— Kaj pa hočeš reči s tem?

— Kar sem rekel.

— Slimak da bi me varal, on!... Beži no! To ni mogoče!... Lažeš!... Če bi pa bilo res... če bi bilo res...

— Hm, če bi bilo res, — je menil lepi Izidor ironično, — bi spravila to mirno v žep, kakor spravljaš udarce, ki jih dobivaš v tako obili meri od njega; in pokrila bi to prelepo darilo z robcem.

— Že mogoče, samo da bi bil moj robec to pot rdeč, — je odgovorila babura z groznim glasom, — rdeč ko krvnikov predpasnik, ko si po usmrtni umiva roke.

Nekaj časa je bilo vse tiho.

Zefyrini menda te misli niso bile posebno prijetne, ker je prva prekinila tišino s tem, da je počila v prisiljen smeh.

— Kajne, da to ni res in da si me hotel samo izkušati. Moj stari da bi se mi izneveril! Beži no, beži, kaj se ti meša! Kaj takšnega mu niti na misel ne pride.

— Res je, kar pravim! — je ponovil Panoufle mirno.

Babura je planila pokonci.

— Govori vendar! Na dan z

besedo! — je zakričala in oči so se ji divje zasvetile.

— Najprej se napij! — je nadaljeval njen brezsrčni pajdaš. — Boš lažje prenesla udarce, ki te zadene vsak čas.

Nalil ji je še en kozarec žganja in debela babura ga je v duško izpraznila.

— No torej, zdaj pa bruhni na dan svoj strup, kača strupena!

— Vljudna pa nisi posebno, — je pripomnil Panoufle porogljivo. — Ker mi pa gre za to, da te ne izgubim, ustrezem tvoji želji. Ženskam moramo vedno ustreči!

In stopil je tesno k nji tako, da ji je dihal v obraz.

— Ker hočeš na vsak način zvedeti resnico, ti jo pa povem. Vedi, da vara Slimak oba. Ti misliš, da je pisma Roberta d'Alboiza izgubil, kakor pravi sam. Kaj še! Skril jih je, ne pa izgubil. Sam bi jih rad prodal in spravil denar. Čim bi pa spravil izkupiček in dedščino po Claudinetu, bi naju zapustil, dušica draga; pokazal bi figo svojemu tovarišu, svojemu prijatelju, ki je bil tako neumen, da mu je zaupal, tebe, svojo zakonsko ženo, bi pa pahnil v bedo.

— On da bi me zapustil! Moj Slimak! Beži no, kaj se ti meša!

— Če te pa vara?

— To je laž!

— Z vlačugo. Na cesti jo je pobral. Lepa je, videl sem ju skupaj.

— Povej njeno ime!... Povej!... kako ji je ime! — je zakričala Zefyrina; pograbila je steklenico in jo zavihtela nad glavo, kot da je pričujoča tista, ki ji grozi.

(Dalje prihodnje)

Farma naprodaj

Naprodaj je 60-akrov farma, 7 sob hiša, elektrika, tlakovana cesta; lepo poslopje, veliko poljskega orodja, krave, konji, kokoši, sadno drevje in vinograd, vse lepo obdelano. Je tudi studenčna voda. — Prodaj vse skupaj ali samo farmo. Zamenja se tudi za hišo. — Podrobnosti se izve pri Mrs. J. MISLEJ 2 milji vzhodno od Chardon, O. Route 6.

TU IMATE PRILIKO, da si nabavite predvojne predmete po predvojnih cenah.

PREPROGE — 9x12—9x10½—9x15
100 ODSOTNO VOLNENE

Kuhinjski sinki—pokriti s finim trpežnim porcelanom.

Kuhinjske peči na elektriko in plin

Avtomatični grelci za vodo (Water Heater)

Kombinacijski radio aparati—Electric Players

(električni stroji za igranje gramofonskih plošč)

Avtomatične ledenice.

Imamo tudi še mnogo drugih stvari v naši zalogi, katere lahko dobite po zmernih cenah.

Northeast Sales & Service

JERRY BOHINC

819 E. 185th STREET

Naša trgovina je odprta vsaki dan od 12. do 8. zvečer. Ob ponedeljkih in sredah zaprto ves dan.

ONE OF THE GREATEST BLOOD-IRON TONICS YOU CAN BUY

To Help Build Up Red Blood To Give More Strength For Women Who Lack Precious Iron!

You women and girls who suffer from simple anemia or who lose so much during monthly periods that you feel tired, weak, "dragged out"—due to low blood-iron—Start at once—try Lydia Pinkham's TABLETS. They're one of the greatest blood-iron tonics you can buy to help build up red blood to give more strength and energy and to promote a more refreshed and robust bloodstream for women who lack precious blood iron.

Taken as directed—Pinkham's Tablets are one of the very best and quickest home ways to get iron into the blood. Many medical authorities state the form of iron used in Pinkham's Tablets is far more readily absorbed into the blood—so is better for you than some other iron-forms. Just try Pinkham's Tablets faithfully for at least 30 days. Then see if you, too, don't remarkably benefit. Follow label directions.

Mali oglasi

Že drugi teden filma

Priznanje Hollywooda češkim junakom, ki so se uprli Hitlerju

"Rablji tudi umrejo"

Pretrsljiva slika zavrtnega umora Hitlerjeve zverine Heydricha — RABLIJA

NASTOPITA

Brian Donlevy — Anna Lee

Circle gledališče

Euclid in E. 102 St.

Vrata se odpra dnevno ob 12. uri popold.

Otvoritvena posebnost

Stenski papir od 5c naprej Beneški zastori, umerjeni, posebni ceni. NATIONAL WALL PAPER & PAINT CO. 6922 St. Clair Ave.

Družina

3 oseb, brez otrok, išče 4 sobe s kopalnico in garažo, v collingwoodski, euclidski ali St. clairski okolici. Vzame se tudi oskrbovanje hiše. — Kdor ima kaj priličnega, naj pokliče P.O. 1629.

Želim kupiti

avto, ki je v dobrem stanju. Plačam v gotovini. Pokličite Henderson 5840, Mr. Gregory.

Izurjeni operatorji

na BORING MILLS (Horizontal in Vertical) VELIKIH STRUGALNIH RADIAL DRILL. Plača na uro, poleg "overtime". Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, se ne prigrisite.

Wellman Engineering 7000 CENTRAL

Moški ali ženska

dobi delo v gostilni in restoraciji; mora biti nad 21 let starosti. Vpraša se pri KOTNIK'S, 7513 St. Clair Ave.

Pošten moški

mirnega značaja, ter stalno zaposlen, želi dobiti stanovanje in hrano pri mirni družini. Točen plačnik. — Naslov se naj pusti v uradu tega lista.

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

REAL DISCOVERY FOR HIGH BLOOD PRESSURE

Dangerous High Blood Pressure (Essential Hypertension) is usually marked by distressing symptoms such as dizziness, throbbing headaches, sleeplessness and nervousness. If disregarded, this may lead to Heart Trouble, Stroke, Paralysis, Hardening of the Arteries or Kidney Trouble. Diamonex, a discovery of a heart specialist, is designed to quickly aid in the relief of these distressing symptoms. "I suffered from High Blood Pressure for several years with increasingly severe throbbing headaches, dizziness and shortness of breath. I showed the Diamonex formula to my doctor and, on his advice, tried the treatment for two weeks under identical conditions as previous treatments. Within only three days my bad headaches and dizzy spells were gone. My high blood pressure was reduced and I sleep fine." Diamonex goes directly to work in three different ways to aid in the relief of these dangerous symptoms. Results are speedy—within as short a time as two weeks sufferers often find that Diamonex has accomplished 75% of the total reduction possible with this formula. If you suffer from High Blood Pressure you may try DIAMONEX without risking a penny. To introduce this wonderful treatment to a million new sufferers this liberal offer is made for a limited time only. Send only \$1.50 to the Diamonex Company, 318-A North Michigan Ave., Chicago, Illinois for a full TWO weeks supply of genuine DIAMONEX, prepaid. Use Diamonex according to the simple directions for only two weeks. At the end of that test period you are not delighted with results your money will be refunded immediately on request. There are no strings or conditions—you owe it yourself to make this wonderful test at once. Write today as this offer is fully guaranteed.

ONE WAY TO BRAND HIM

U. S. Treasury Dept. The Columbus, Ohio, Citizen.

V počastitev ljube matere

V NEDELJO, 9. MAJA JE

Materinski dan

Ljubezen do matere boste najbolj izrazito dokazali, če ji boste podarili krasno cvetje.

V naši cvetličarni bomo imeli za MATERIN DAN vsakovrstne cvetlice v loncih in šopke. Izbrali si boste lahko tako cvetje, ki bo najbolj všeč vaši materi.

Cene zmerne. Postrežba točna in vljudna. Se priporočamo, da obiščete našo cvetličarno za darilo za vašo mater.

IGNAC SLAPNIK

Slovenska cvetličarna

6102 ST. CLAIR AVE.

HENDERSON 1126